

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/170/2021
Identifikačné číslo spisu:	8304119889
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8304119889.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Svetlovskej a členov JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. a JUDr. Ing. Maria Dubaňa, v spore žalobcu R.. O. Y., bývajúceho v M., B. XXXX/XX, zastúpeného JUDr. Petrom Molitorisom, PhD., advokátom so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, proti žalovanému L. N., bývajúcemu v M., B. XXXX/XX, zastúpeného opatrovníčkou Irenou Kaliničovou, bývajúcou v Snine, Palárikova 1626/25, o zaplatenie 15.933,08 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 8C/81/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 28. mája 2020 sp. zn. 20Co/112/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Humenné (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom (v poradí tretím) z 28. februára 2018 č. k. 8C/81/2005 - 435 I. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 7.438,32 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, II. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 265,55 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku, III. v prevyšujúcej časti žalobu zamietol, IV. náhradu trov konania stranám nepriznal, V. Slovenskej republike priznal náhradu nákladov na znalecké dokazovanie v rozsahu 50 % voči žalobcovi, VI. Slovenskej republike priznal náhradu nákladov na znalecké dokazovanie v rozsahu 50 % voči žalovanému, VII. o výške náhrady trov konania rozhodne samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Výkonaným dokazovaním zistil, že strany sporu uzavreli 17. júla 2002 zmluvu o pôžičke, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému sumu 400.000,- Sk, ktorú sa žalovaný zaviazal vrátiť v lehote jedného mesiaca. Zároveň si strany sporu v článku II. dohodli, že dlžník môže svoj dlh splatiť so súhlasom veriteľa aj prevodom vlastníctva nehnuteľností a to parciel č. XXXX/X o výmere 939 m², č. XXXX/XX o výmere 712 m², XXXX/XXX o výmere 507 m², ktoré sú zapísané na LV č. XXXX, katastrálneho územia M., ktoré nehnuteľnosti boli aj ručením tejto pôžičky. Ďalej zistil, že 9. apríla 2003 formou notárskej zápisnice strany sporu uzatvorili kúpnu zmluvu, ktorej predmetom boli nehnuteľnosti a to parcela č. XXXX/XXX o výmere 507 m², parcela č. XXXX/X o výmere 936 m², parcela č.

XXXX/XX o výmere 712 m², ktoré nehnuteľnosti sú zapísané na liste vlastníctva č. XXXX. Taktiež zistil, že v čase uzavretia zmluvy o pôžičke nemohol žalobca priamo predmetné nehnuteľnosti od žalovaného odkúpiť a to z dôvodu, že žalovaný bol v čase uzavretia zmluvy o pôžičke podielovým spoluvlastníkom predmetných nehnuteľností a až 3. septembra 2002 bola uzavretá zmluva o zrušení podielového spoluvlastníctva a následným prikázaním podielov formou notárskej zápisnice č. N 629/03, Nz 629/02, na základe ktorej do výlučného vlastníctva žalovaného prešli nehnuteľnosti KN XXXX/X - záhrada o výmere 936 m², KN XXXX/XX - záhrada o výmere 712 m², KN XXXX/XX - trvalé trávne porasty o výmere 507 m². Z takto zisteného skutkového stavu vyvodil záver, že v čase uzavretia zmluvy o pôžičky obe strany sporu považovali za kúpnu cenu za nehnuteľnosti sumu 400.000,- Sk, pretože obe strany súhlasili s prevodom týchto nehnuteľností v prípade nezaplatenia dlhu vo výške 400.000,- Sk. V kúpnej zmluve z 9. apríla 2003 bola v článku III. dohodnutá kúpna cena za predmetné nehnuteľnosti vo výške 255.913,- Sk s tým, že táto kúpna cena bola vyplatená pred podpísaním zmluvy, bez účasti notára. Súd prvej inštancie dohodu o cene za nehnuteľnosti považoval za zmenu kúpnej ceny zo sumy 400.000,-Sk na sumu 255.913,- Sk v súlade so znaleckým posudkom. Súd prvej inštancie nemal preukázané, že by žalobca vyplatil žalovanému sumu 255.913,- Sk, keď žalobca v tejto časti neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal kedy, kde a za akých okolností mala byť vyplatená žalovanému ďalšia suma. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že k splateniu pôžičky došlo zo strany žalovaného vo výške 255.913,- Sk a to prevodom nehnuteľností a ku dňu rozhodnutia žalovaný zostatok pôžičky neuhradil a preto ho zaviazal na úhradu sumy 4.782,71 eur (144.087,- Sk; 400.000,- Sk - 255.913,- Sk). V prevyšujúcej časti týkajúcej sa zaplata istiny 400.000,- Sk, t. j. v časti zaplata sumy 8.494,76 eur (255.913,- Sk) žalobu zamietol. V článku I. bod 1 zmluvy si strany sporu dohodli úrok vo výške 20 %, čo predstavuje 2.655,51 eur (80.000,- Sk) a celkovo zaviazal žalovaného na úhradu sumy 7.438,32 eur. Z článku II. bod. 1 zmluvy o pôžičke vyplýva, že účastníci zmluvy sa dohodli na úroku z omeškania vo výške 2 % dlžnej sumy, ktorý súd prvej inštancie vyhodnotil ako úrok z omeškania jednorazový a žalovaného zaviazal zaplatiť úrok z omeškania vo výške 265,55 eura. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 28. mája 2020 sp. zn. 20Co/112/2018 I. potvrdil rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti, II. rozsudok vo výrokoch o vyhovení žalobe a náhrady trov konania zmenil tak, že v tejto časti žalobu zamietol, III. náhradu trov konania stranám sporu nepriznal, IV. Slovenskej republike priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalobcovi. V odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na svoje závery uvedené v bode 12. a 13. svojho uznesenia o zrušení prvoinštančného rozsudku z 26. apríla 2016 sp. zn. 20Co/296/2014 - 401, podľa ktorých „v danej veci sa javí, že suma 400.000,- Sk (13.277,57 eur) uvedená v zmluve o pôžičke bola dohodnutá kúpna cena za nehnuteľnosti, pokiaľ žalobca nepreukáže opak. Kúpna zmluva spísaná na notárskom úrade dňa 9. apríla 2003 a v nej novo dohodnutá kúpna cena vo výške 255.913,- Sk (8.494,76 eur) by mohli predstavovať dohodu o zmene kúpnej ceny, avšak túto dohodu by bolo možné považovať za platný právny úkon, len ak by bol urobený slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne. Ak aj súd prvého stupňa vyhodnotil právny vzťah medzi účastníkmi ako zmluvu o pôžičke, nebral do úvahy dohodu zmluvných strán o tom, že pôžička môže byť v plnom rozsahu splatená prevodom konkrétne špecifikovaných nehnuteľností. O tom, že žalovaný na žalobcu tieto nehnuteľnosti skutočne previedol, nie sú pochybnosti. Prevodom týchto nehnuteľností mala byť v zmysle uzavretej zmluvy splatená pôžička v plnej výške. Prevzatie sumy 255.913,- Sk (8.494,76 eur) nebolo preukázané, pričom dôkazné bremeno znáša žalobca.“ Odvolací súd mal za to, že žalobcovi sa nepodarilo preukázať odovzdanie sumy 255.913,- Sk (8.494,76 eur) žalovanému. Uviedol, že z pravidiel, že každý preukazuje iba svoje vlastné skutkové tvrdenia existuje výnimka vychádzajúca zo skutočností, že od nikoho nemožno spravodlivo požadovať, aby preukazoval reálnu neexistenciu určitej skutočnosti (negatívnu skutočnosť - niečo čo sa nestalo, čo neexistuje). Preukazovanie takejto skutočnosti je spravidla objektívne nemožné a v týchto prípadoch ide o presun dôkazného bremena na protistranu. Vo vzťahu k žalobcom namietanému neuneseniu dôkazného bremena zo strany žalovaného ohľadom preukázania nevyplatenia kúpnej ceny uviedol, že podľa negatívnej dôkaznej teórie, ak v notárskej zápisnici sa konštatuje, že kúpna cena mala byť vyplatená pred podpisom zmluvy bez účasti notára a žalovaný od počiatku výplatu namieta, tak bolo povinnosťou žalobcu preukázať jej výplatu, totižto

neexistenciu právnej skutočnosti preukázať v danom prípade nemožno a opak odporuje základom logiky. Poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, z ktorých je zrejmé, že na to aby sa mohla naplniť zmluva o prevode nehnuteľností a zaplatenie pôžičky, vyžadoval sa ďalší právny úkon, ktorým bola kúpna zmluva s kúpnu cenou a absencia momentu faktického odovzdania kúpnej ceny žalovanému, ktorý v konaní žalobca nepreukázal bol dôvodom pre zmenu napadnutého rozsudku. Výtkol súdu prvej inštancie, že nebral zreteľ na zmluvu o pôžičke medzi stranami sporu, hlavne na tú skutočnosť, podľa ktorej pôžička môže byť v plnom rozsahu splatená prevodom konkrétne špecifikovaných nehnuteľností, čo sa aj následne stalo a žalovaný tieto nehnuteľnosti previedol na žalobcu a prevodom týchto nehnuteľností bola aj splatená pôžička v plnej výške. Uzavrel, že za stavu ak žalobca neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k odovzdaniu sumy 255.913,- Sk, za skutočnú kúpnu cenu je potrebné považovať sumu 400.000,- Sk (13.277,57 eur). Taktiež nesúhlasil so súdom prvej inštancie, že touto zmluvou došlo k zmene kúpnej ceny za nehnuteľnosti z dôvodu, že skutočnou vôľou zmluvných strán bol prevod nehnuteľnosti za cenu 400.000,- Sk (13.277,57 eur), pretože je až ťažko predstaviteľné, že za stavu, ak žalobca dlhoval žalobcovi po splatnosti 400.000,- Sk mal žalobca bez ďalšieho vyplatiť žalovanému ďalšiu sumu 255.913,- Sk (8.494,76 eur) za nehnuteľnosti, ktoré mohli byť splatené pôžičkou, preto k dohode o zmene kúpnej ceny nedošlo. Uzavrel, že pokiaľ žalobca neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k poskytnutiu kúpnej ceny vo výške 8.494,74 eur (255.913,- Sk) potom jediným logickým vyústením a záverom je, že suma uvedená ako pôžička 400.000,- Sk (13.277,57 eur) bola zaplatená prevodom nehnuteľností a kúpna zmluva uzavretá medzi stranami sporu bola len formálno-právny úkon na zavŕšenie prevodu nehnuteľností vyplývajúcej zo zmluvy o pôžičke. Jednoducho povedané kúpna zmluva označená ako zmluva o pôžičke s dohodnutou kúpnu cenou 400.000,- Sk sama o sebe nebola vkladu schopnou listinou a preto strany sporu uzavreli kúpnu zmluvu s kúpnu cenou 255.913,- Sk (8.494,76 eur). O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol § 255 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) v spojení s § 396 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP). Ako dovolateľ namietal, z obsahu notárskej zápisnice sp. zn. N 67/2003, Nz 26429/2003 vyplýva, že účastníci kúpnej zmluvy sa dohodli na kúpnej cene vo výške 255.913,- Sk a zároveň z nej vyplýva, že kúpna cena bola vyplatená pred podpísaním zmluvy, bez účasti notára. Bol názoru, že všetky skutočnosti osvedčené v notárskej zápisnici mal odvolací súd považovať za preukázané objektívnym dôkazom - verejnou listinou. Poukázal na to, že zo strany žalovaného neboli produkované žiadne dôkazy, z ktorých by vyplývala nepravdivosť obsahu notárskej zápisnice resp. ktoré by preukazovali opak či aspoň spochybnili tam uvedené skutočnosti. Uviedol, že prenesenie dôkazného bremena na žalobcu nebolo na mieste, keď žalobca svoje tvrdenie o zaplatení kúpnej ceny preukazoval notárskou zápisnicou ako listinným dôkazom s povahou verejnej listiny a tým dôkazné bremeno uniesol, ale od žalovaného žiadne relevantné dôkazy nepožadoval. Podotkol, že skutočnosti, ktoré boli v notárskej zápisnici uvedené, do nej boli zaznamenané v prítomnosti žalovaného a tento voči jej obsahu žiadnym spôsobom nenamietal. Ďalej uviedol, že záver krajského súdu, pri ktorom je obsah notárskej zápisnice spochybnený iba na základe tvrdení opatrovníčky žalovaného, ktorá pri právnych úkonoch ani nebola prítomná, popiera význam ustanovenia § 205 CSP a rozhodnutie odvolacieho súdu sa tak dostáva do polohy arbitrárnosti. Dovolateľ dal do pozornosti závery, ku ktorým dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/13/2009 a 10Sžd/20/2011. Navrhol napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že zmluva o pôžičke je fingovaný právny úkon, ktorý nebol žiadnou stranou zamýšľaný ako pôžička, ale išlo o odovzdanie kúpnej ceny za pozemky, čo sa neskôr zrealizovalo papierovo na notárskom úrade. Z týchto dôvodov považoval napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu za správne a navrhol dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§

424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalobca odôvodnil nesprávnym právnym posúdením danej veci zo strany odvolacieho súdu pri riešení otázky, či žalobca v konaní uniesol dôkazné bremeno a preukázal odovzdanie kúpnej ceny uvedenej v kúpnej zmluve, ktorá bola spísaná formou notárskej zápisnice.

10. So zreteľom na riadne nastolenie právnej otázky a v situácii, na ktorú sa vzťahuje ustanovenie § 421 ods. 1 CSP, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu je v danom prípade procesne prípustné, a to aj napriek tomu, že nosnou konštrukciou vysloveného právneho záveru odvolacieho súdu o unesení dôkazného bremena žalobcu boli okolnosti skutkové. Žalobca v podanom dovolaní vychádzal z názoru, že spísanie notárskej zápisnice je absolútny a nespochybniteľný dôkaz, pričom žalovaný mal v konaní preukázať skutočné neodovzdanie peňazí a ak toto nepreukázal, nemohol potom uniesť dôkazné bremeno. Inak povedané dovolateľ formuloval svoju otázku ako právnu, keď v podstate tvrdil, že spísanie notárskej zápisnice potvrdzuje prevzatie peňazí žalovaným. Následne preto dovolací súd skúmal, či je podané dovolanie dôvodné (či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu skutočne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci predmetnej právnej otázky).

11. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

12. Odvolací súd na rozdiel od prvostupňového súdu dospel k záveru, že žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal odovzdanie predmetu kúpnej zmluvy, vychádzajúc z vyhlásenia žalovaného o neprevzatí finančných prostriedkov za situácie, keď obrana žalovaného bola dostatočná a včasná v tom smere, že by preukázala opak, resp. že by logicky spochybnila toto tvrdenie.

13. Vo vzťahu ku krucálnej otázke majúcej význam v rámci tohto dovolacieho prieskumu, t. j. dôkaznému bremenu (procesnej zodpovednosti účastníka konania) odvolací súd uviedol, že „Vo vzťahu k žalobcom namietanému neuneseniu dôkazného bremena zo strany žalovaného ohľadom preukázania nevyplatenia kúpnej ceny, je potrebné uviesť, že podľa negatívnej dôkaznej teórie, ak v notárskej zápisnici sa konštatuje, že kúpna cena mala byť vyplatená pred podpisom zmluvy bez účasti notára a

žalovaný od počiatku výplatu namieta, tak bolo povinnosťou žalobcu preukázať jej výplatu, totižto neexistenciu právnej skutočnosti preukázať v danom prípade nemožno a opak odporuje základom logiky. Uvedenému záveru totiž zodpovedajú aj výsledky vykonaného dokazovania, z ktorých je zrejmé, že na to aby sa mohla naplniť zmluva o prevode nehnuteľností a zaplatenie pôžičky, vyžadoval sa ďalší právny úkon, ktorým bola kúpna zmluva s kúpnu cenou. Absencia momentu faktického odovzdania kúpnej ceny žalovanému, ktorý v konaní žalobca nepreukázal je dôvodom pre zmenu napadnutého rozsudku. Tak ako bolo uvedené v zrušujúcom uznesení zo dňa 26.04.2016 sp. zn. 20Co/296/2014-401 súd prvej inštancie nebral zreteľ na zmluvu o pôžičke medzi stranami sporu, hlavne na tú skutočnosť, podľa ktorej pôžička môže byť v plnom rozsahu splatená prevodom konkrétne špecifikovaných nehnuteľností, čo sa aj následne stalo a žalovaný tieto nehnuteľnosti previedol na žalobcu, o čom neboli žiadne pochybnosti. Prevodom týchto nehnuteľností bola aj splatená pôžička v plnej výške. Za stavu ak žalobca neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k odovzdaniu sumy 255.913,- Sk (8.494,76 eur) potom nemohol byť úspešný so svojou žalobou a za skutočnú kúpnu cenu je potrebné považovať sumu 400.000,- Sk (13.277,57 eur). Taktiež nemožno súhlasiť so súdom prvej inštancie, že touto zmluvou došlo k zmene kúpnej ceny za nehnuteľnosti z dôvodu, že skutočnou vôľou zmluvných strán bol prevod nehnuteľnosti za cenu 400.000,- Sk (13.277,57 eur), pretože je až ťažko predstaviteľné, že za stavu, ak žalovaný dlhoval žalobcovi po splatnosti 400.000,- Sk mal žalobca bez ďalšieho vyplatiť žalovanému ďalšiu sumu 255.913,- Sk (8.494,76 eur) za nehnuteľnosti, ktoré mohli byť splatené pôžičkou, preto k dohode o zmene kúpnej ceny nedošlo. Právo na spravodlivé prejednanie veci zahŕňa v sebe najmä princíp „rovnosti zbraní“, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a ďalšie požiadavky spravodlivého súdneho konania. Samotné súdne konanie, ktorým sa završuje poskytovanie súdnej ochrany musí byť logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania pri rešpektovaní zásad spravodlivého súdneho konania pri jeho vydaní musia byť zachované formálne a obsahové náležitosti s dôrazom na zrozumiteľnosť, určitosť, jasnosť a súlad jeho skutkových a právnych dôvodov vo vzťahu k jeho výroku. Logickým a právnym vyústením doterajšieho priebehu a výsledkov konania za rešpektovania zásad (princípov spravodlivého súdneho konania), najmä zabezpečenia spravodlivej úpravy pomerov medzi stranami sporu je, že pokiaľ žalobca neunesol dôkazné bremeno vo vzťahu k poskytnutiu kúpnej ceny vo výške 8.494,74 eur (255.913,- Sk) potom jediným logickým vyústením a záverom v prejednávanej kauze je, že suma uvedená ako pôžička 400.000,- Sk (13.277,57 eur) bola zaplatená prevodom nehnuteľností a kúpna zmluva uzavretá medzi stranami sporu bola len formálno-právny úkon na zavŕšenie prevodu nehnuteľností vyplývajúcej zo zmluvy o pôžičke. Jednoducho povedané kúpna zmluva označená ako zmluva o pôžičke s dohodnutou kúpnu cenou 400.000,- Sk sama osebe nebola vkladu schopnou listinou a preto strany sporu uzavreli kúpnu zmluvu s kúpnu cenou 255.913,- Sk (8.494,76 eur), navyše ak žalobca neunesol dôkazné bremeno o odovzdaní tejto sumy, žalovanému nemohlo v danom prípade ísť ani o bezdôvodné obohatenie“. (body 21, 22, 23, 24 odôvodnenia odvolacieho rozhodnutia).

14. Odvolacím súdom zvolenú interpretáciu procesného inštitútu dôkazného bremena - na základe ktorých dospel k záveru, že žalobca si v okolnostiach posudzovanej veci v rámci jeho procesnej zodpovednosti nesplnil dôkazné bremeno o odovzdaní finančných prostriedkov žalovanému považuje dovolací súd za správnu a zodpovedajúcu zistenému skutkovému stavu. Odvolací súd teda právne konformným spôsobom vysvetlil dôvody, pre ktoré bolo potrebné žalobu zamietnuť.

15. Žalobca vo svoj prospech poukazoval na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/13/2009 a 10Sžd/20/2011.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/13/2009 vyslovil záver, že „u súkromných listín je treba rozlišovať ich pravosť, teda skutočnosť, že súkromná listina pochádza od toho, kto je v nej uvedený ako vystaviteľ, a správnosť, t. j. pravdivosť. Ak vystaviteľ popiera pravosť súkromnej listiny, leží dôkazné bremeno ohľadne pravosti listiny na tom účastníkovi, ktorý zo skutočností v listine uvedených vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky. Bolo preto povinnosťou žalovaného preukázať pravosť predloženej listiny, teda to, že potvrdenie o vrátení pôžičky v celom rozsahu bolo skutočne vystavené žalobcom. Tento záver možno vyvodit' aj uplatnením spomínanej tzv. negatívnej dôkaznej teórie na danú situáciu. Žalobca tým, že poprel pravosť predloženej listiny v podstate

tvrdil, že ju nikdy nevystavil, teda tvrdil jej neexistenciu. Preukázanie reálnej neexistencie listiny nebolo možné od neho spravodlivo požadovať, lebo podľa uvedenej teórie sa neexistencia určitej právnej skutočnosti majúca trvajúci charakter zásadne nepreukazuje“.

17. V rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/81/2010 z 31. mája 2010 najvyšší súd dospel k záveru, „že samotná skutočnosť, či účastník konania vystupuje na strane žalobcu alebo žalovaného, nemá priamy vplyv na jeho povinnosť tvrdiť rozhodujúce skutočnosti a predložiť alebo označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Rozdelenie bremena tvrdenia a dôkazného bremena medzi účastníkmi v spore závisí na tom, ako vymedzuje právna norma práva a povinnosti účastníkov. Obvykle platí, že skutočnosti navodzujúce žalované právo musí tvrdiť žalobca, zatiaľ čo okolnosti toto právo vylučujúce sú záležitosťou žalovaného. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vystihuje aktuálnu skutkovú a dôkaznú situáciu konania. V priebehu sporu sa môže meniť, teda môže dochádzať k jeho prerozdeleniu. Pri posudzovaní dôkazného bremena na strane toho - ktorého účastníka treba rešpektovať tzv. negatívnu dôkaznú teóriu, t.j. pravidlo, že neexistencia (niečoho) majúca trvajúci charakter sa zásadne nepreukazuje. Na nikom totiž nemožno spravodlivo žiadať, aby preukázal reálnu neexistenciu určitej právnej skutočnosti“.

18. Podľa dovolacieho súdu odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí pri riešení otázky presunu dôkazného bremena neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keď dospel k záveru, že od žalovaného nemožno očakávať preukázanie neprevzatia finančných prostriedkov, nakoľko danú skutočnosť nie je možné preukázať a správne preniesol dôkazné bremeno na žalobcu, ktorý tvrdil, že finančné prostriedky žalovanému odovzdal. Odvolací súd správne vychádzal i zo skutočnosti, že „podľa negatívnej dôkaznej teórie, ak v notárskej zápisnici sa konštatuje, že kúpna cena mala byť vyplatená pred podpisom zmluvy bez účasti notára a žalovaný od počiatku výplatu namieta, tak bolo povinnosťou žalobcu preukázať jej výplatu, totižto neexistenciu právnej skutočnosti preukázať v danom prípade nemožno a opak odporuje základom logiky“.

19. Dovolací súd ďalej dodáva, že ďalšie žalobcom označené dovolacie rozhodnutie sp. zn. 10Sžd/20/2011 skutkovo a právne nemalo relevantnú spojitosť s nosnými právnymi závermi dovolacieho súdu v teraz posudzovanej veci, keď v tomto rozhodnutí bola riešená otázka právnej fikcie doručenia.

20. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu neopodstatnene smeruje proti takému rozsudku dovolacieho súdu, ktorý nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Najvyšší súd preto jeho nedôvodné dovolanie zamietol podľa § 448 CSP.

21. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovaného v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP), ktorému však nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo mu preukázateľne žiadne trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.